

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Skogsstyrelsen

Yttrande över Skogsstyrelsens förslag till ändring i föreskrifter (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser ändringar i Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen och innebär att reglerna om särskilda bekämpningsåtgärder mot granbarkborre även ska gälla i Essunga och Grästorps kommuner i Västra Götalands län, i Degerfors, Karlskoga, Nora, Hällefors, Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommuner i Örebro län samt i Stockholm, Uppsala, Värmlands och Västmanlands län. Förslaget innebär också att de områden som är belägna i Norrland inte längre ska omfattas av föreskrifterna.

Detta innebär vidare att utöver de ordinarie regler om att högst fem skogskubikmeter rått barrvirke av tall och gran får lämnas kvar inom ett hektar gäller inom bekämpningsområde att av denna volym får högst tre skogskubikmeter råa granar, som skadats genom storm, snöbrott eller liknande, lämnas kvar. Det betyder att tillåten mängd granvirke som får lämnas kvar minskas.

Skogsstyrelsen ges möjlighet att förelägga om att inom viss tidpunkt avverka och transportera bort insektsangripna råa granar. Skogsstyrelsen får möjlighet att besluta om att avverkningsåtgärder ska ske på en sådan tid eller sådant sätt som inte försvårar bekämpningen.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att den varma sommaren 2018 ledde till massförökning av granbarkborrar, vilket har lett stora angrepp på granskog i framförallt södra Sverige. Under 2019 har populationen av granbarkborrar fortsatt att växa och även ökat kraftigt i stora delar av Götaland och även spridit sig norrut i Svealand.

Förslagsställaren uppger att Centrala Skogsskyddskommittén (CSK), som består av externa aktörer och är ett rådgivande organ till Skogsstyrelsen för frågor om skogsskador, har påtalat behovet av att se över avgränsningen av vilka områden som ska ingå i de så kallade bekämpningsområdena för granbarkborre. Förslagsställaren uppger att CSK vill se en utvidgning av området och samtidigt en avveckling av de områden som framgår av förslaget.

Syftet med förslaget uppges vara att öka bekämpningsinsatserna mot granbarkborre i vissa områden.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att överväganden har gjorts när det gäller den mängd granvirke som får lämnas kvar. Förslagsställaren bedömer att tre skogskubikmeter råa granar är den lägsta gräns som är praktiskt möjlig. Att ytterligare begränsa den tillåtna mängden virke som får lämnas kvar skulle, enligt förslagsställaren, bli för betungande för den enskilde skogsägaren, eftersom skadade granar ofta ligger spridda och då är mycket kostnadskrävande att avverka och forsla ut.

Förslagsställaren uppger att överväganden också har gjorts om att låta stående angripen granskog omfattas av bestämmelsen om att högst tre skogskubikmeter gran som skadats får lämnas kvar inom ett hektar. Förslagsställaren anser dock att det inte skulle vara rimligt, eftersom angrepp på stående granar är svåra att upptäcka i tid.

Som ett alternativ till att reglera anges samverkan med skogsbruket och andra myndigheter. Projektet "Stoppa borrharna" som är ett samverkansprojekt mellan Skogsstyrelsen, skogsbruket och länsstyrelserna i södra Sverige nämns särskilt. Sådan samverkan sker, enligt förslagsställaren, regelbundet både nationellt och regionalt. Eftersom Skogsbruket, bland annat genom CSK, har påtalat vikten av en reglering har nuvarande förslag likväldigt utformats.

Om förslaget inte genomförs skulle det, enligt förslagsställaren, uppstå en otydlighet inom skogsbruket kring behovet av extraordinära skyddsåtgärder mot barkborre i områden med höga skadenivåer. Bedömningen är att det skulle kunna leda till ännu större skador på skogen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att de delar av skogsvårdslagstiftningen som föreskrifterna är föremål för utgörs av nationell lagstiftning och riskerar varken att inskränka någon av de fyra friheterna inom EU:s grundfördrag eller gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Föreskrifterna uppges heller inte utgöra sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas till EU-kommissionen.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta uppgiften, varför förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att ikraftträdandet bör ske i god tid innan svärmningssäsongen för granbarkborrarna startar och att datumet därför föreslås vara den 1 april 2020. Tiden uppges även garantera skogsägarna tid att planera sitt skogsbruk i enlighet med de nya bestämmelserna.

Förslagsställaren uppger att det finns behov av speciella informationsinsatser utöver de insatser som normalt sker vid beslut om nya föreskrifter. En kommunikationsplan har, enligt förslagsställaren, upprättats. Information kommer att ske via myndighetens webbplats och pressmeddelande samt i

sociala media med länk till webbplatsen. Information kommer därutöver att ges via artiklar i Skogsstyrelsens tidning Skogseko.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att förslaget berör skogsägare, virkesköpare och transportörer.

Vidare uppges att inom det föreslagna bekämpningsområdet finns cirka 123 000 fastigheter med skogsmark som har typkoden lantbruksenhet och att arealen omfattar cirka 6 800 000 hektar. Totalt för hela landet finns cirka 278 000 fastigheter på 23 600 000 hektar.

Förslagsställaren uppger att det under 2016 till 2018 fanns cirka 100 ombuds företag, det vill säga virkesköpande företag, som var verksamma inom det föreslagna området och att dessa hade fler än 1000 ombud. Ett fåtal ombuds företag uppges stå för den största mängden anmälningar i det föreslagna bekämpningsområdet.

Förslagsställaren uppskattar att det finns cirka 700 skogsentreprenörsföretag som är verksamma inom området. Vidare uppges att det under 2016 utfördes cirka 2 500 årsverken av entreprenörer inom Svealand och cirka 3 500 årsverken inom Götaland att jämföra med cirka totalt 8 750 utförda årsverken i hela riket.

Det uppges att det år 2017 fanns cirka 200 000 fysiska personer som ägde skog i det aktuella området och att 67 procent av dessa var enskilda ägare (5 388 000 hektar), 15 procent var privatägda aktiebolag (1 170 000 hektar), 7 procent utgjordes av statsägda aktiebolag (583 000 hektar), 7 procent av övriga privata ägare (526 000 hektar), 2 procent ägdes av staten (140 000 hektar) och 2 procent var övriga allmänna ägare (195 000 hektar).

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att det finns en stor osäkerhet kring omfattningen av de kommande insektsangreppen, varför det inte går att ange företagets tidsåtgång och kostnader som följer regleringen. Väderleken uppges också spela en stor roll för utvecklingen av skadeläget, liksom om det kommer att uppstå skador till följd av storm. Förslagsställaren gör också bedömningen att betydande bekämpningsinsatser kommer att äga rum även vid en utebliven reglering.

Förslagsställaren uppger att antalet ansökningar om dispens från sexveckorsregeln i samband med att en avverkningsanmälan görs sannolikt fortsatt kommer att ligga på en hög nivå inom det aktuella området. Ansökan kräver ingen särskild blankett utan kan göras i avverkningsanmälan. Förslagsställaren bedömer att det blir en marginell ökning av skogsägarnas tidsåtgång och kostnad och anser därutöver att kostnadsökningen inte följer av regleringen utan är en effekt av insektsangreppen i skogen.

Såvitt Regelrådet förstår har de nu föreslagna kommunerna inte tidigare haft några krav gällande borttransportering av angripna träd inom särskilda tidsgränser varför dispensansökningar torde uppstå från just regleringen. Regelrådet anser emellertid att förslagsställaren genom sin beskrivning av själva ansökningsförfarandet, där befintlig avverkningsanmälan kan användas, motiverat bedömningen att kostnaden är marginell i sammanhanget. En beräkning av kostnaden är därför inte nödvändig.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställaren uppger i konsekvensutredningen att förutsatt att det blir en normal vår och sommar 2020 och inga andra händelser inträffar som till exempel stormar, beräknas skadornas omfattning 2020 i bästa fall halveras jämfört med 2019, då nästan 7 miljoner kubikmeter skog skadats¹. Men om våren och sommar skulle bli mycket torr, likt sommaren 2018, skulle det kunna innebära en fördubbling av barkborreskadorna jämfört med 2019. Förslagsställaren anger att en grov uppskattning ger ett intervall på skadorna mellan 3 till 7 miljoner skogskubikmeter till 12 till 16 miljoner skogskubikmeter. Det uppges att 7 miljoner kubikmeter skog motsvarar ett virkesvärde på nära 3 miljarder kronor. Förslagsställaren redovisar i tabell uppskattade volymer barkborreskadad skog uppdelat på län under 2018 och 2019.

Det uppges att de virkesköpande företagen kommer att ha kostnader för sin information till skogsägarna om behovet av särskilda bekämpningsinsatser. Skogsföretagen har, enligt förslagsställaren, haft svårt att särredovisa den kostnadsökningen.

Vidare uppges att om de virkesköpande företagen anlägger särskilda terminaler för virkeslagring eller utökar kapaciteten vid befintliga sådana krävs en anmälan till kommunen enligt miljöprövningsförordningen (2013:251). Vissa terminaler kräver dessutom tillstånd från Länsstyrelsen. Förslagsställaren bedömer att kostnaden för särskilda terminaler kan komma att öka, eftersom skogsföretagen i de utpekade bekämpningsområdena är mer försiktiga än normalt med att lagra granvirke vid bilväg i skogen. Kostnaden för virkeslagring vid terminal uppskattas öka med upp till 20 kronor per kubikmeter. Drivnings- och transportkostnader kan komma att öka med upp till 25 procent jämfört med normal kostnad till följd av att virke angrips av granbarkborre. Kostnaderna för angripet virke uppskattas av skogsbruket innebära förlust av virkesvärdet med upp till 400 kronor per skogskubikmeter. Förslagsställaren uppger att det dock inte går att i förväg uppskatta vilka kostnader den enskilde näringsidkaren kommer att drabbas av, eftersom det beror på hur angreppen av barkborre blir på den aktuella skogen. När det gäller de virkesköpande företagens kostnader kan dessa, enligt förslagsställaren, komma att överstiga virkesintäkterna. Ökad avverknings-, transport-, och lagringskapacitet väntas, särskilt under perioden juni till september, orsaka ökade kostnader.

Förslagsställaren uppger att det, i samband med myndighetens arbete med konsekvensutredningen, har funnits en dialog med representanter för skogsbruket där det framkommit att de inte uppfattar de ökade kostnaderna som en följd av regleringen, utan som en effekt av barkborreangreppen. Förslagsställarens bedömning är att förslaget innebär åtgärder i syfte att begränsa skadorna och därmed kostnaderna för berörda företag.

Det uppges att för de företag som är verksamma i det norra området som nu undantas i föreskrifterna innebär förslaget lättnader.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader och påverkan på företagens verksamhet är godtagbar.

¹ Enligt inventeringar som Skogsstyrelsen och Södra Skogsägarna gjort under hösten 2019.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen uppges att eftersom skogsföretagen kommer att vara fokuserade på att ta hand om insektsskadat virke skulle det kunna bli en minskad efterfrågan på virke som inte är skadat. Svårigheten att få avsättning för granvirke skulle även kunna vara märkbart för skogsägare utanför bekämpningsområdena.

Vidare uppges att kostnadsökningarna till följd av angripen skog och föreskrifternas krav kan träffa små företag hårdare. Förslagsställarens bedömning är dock att angripen skog innebär stor förlust i virkesvärde, vilket föreskrifterna medverkar till att begränsa. Den kostnadsökning som kan uppstå vid bekämpning bedöms därför som försumbar i relation till minskade intäkter vid skadat virke. Kostnadsförändringen bedöms därför heller inte påverka företagens relativa konkurrenskraft på ett påtagligt sätt.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagens konkurrensförhållanden är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredning uppges att förslaget inte påverkar företagen i andra avseenden.

Regelrådet finner ingen anledning att göra en annan bedömning varför redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren bedömer i sin konsekvensutredning att det saknas möjlighet att ta särskilda hänsyn till små företag, eftersom en effektiv bekämpning av granbarkborre förutsätter att reglerna även omfattar små företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren redovisar samtliga punkter i sin konsekvensutredning på ett godtagbart sätt.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 18 december 2019.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Annika Bergman, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande